

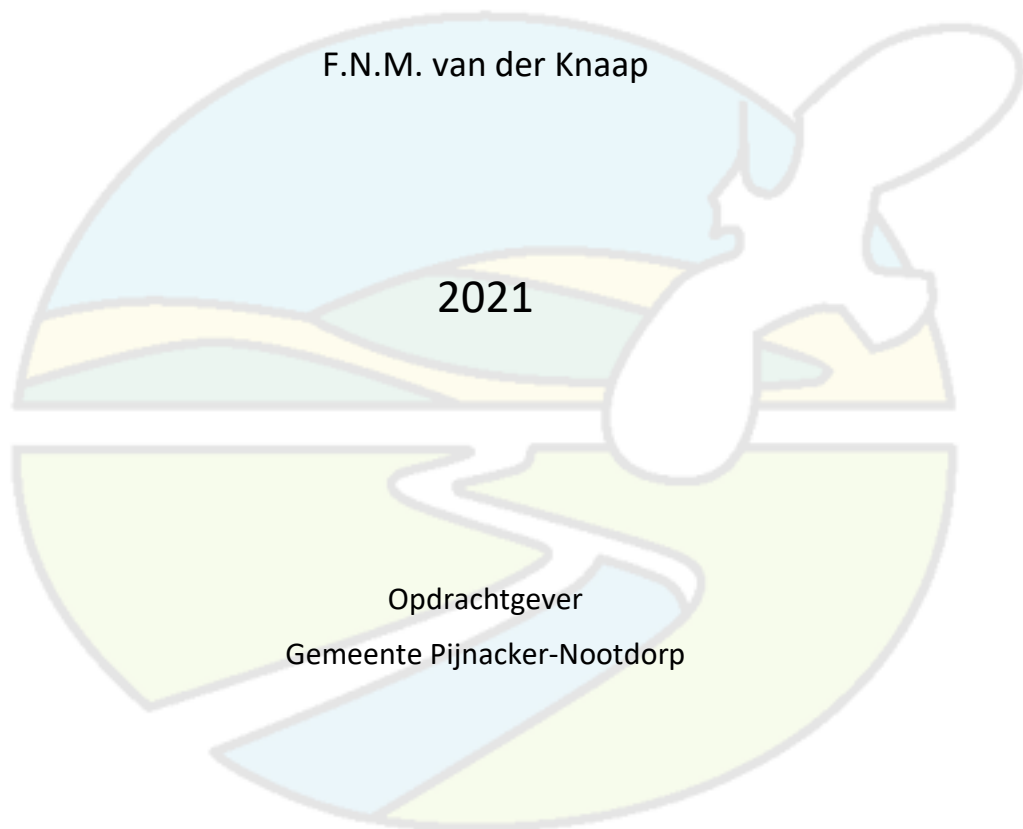
Katwijkerlaan te Pijnacker

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de natuurwetgeving

Katwijkerlaan te Pijnacker

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de
natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2021-148

Datum	29 oktober 2021
Versie	v1

Gecontroleerd door: R. Mengers

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Ligging van het plangebied	6
1.4	Geplande werkzaamheden	6
1.4.1	Ecologische gevoeligheid.....	7
1.5	Leeswijzer	8
2	Methode	9
2.1	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	9
2.1.1	Huismus	9
2.1.2	Gierzwaluw	10
2.1.3	Ransuil en Sperwer	13
2.1.4	Steenuil.....	14
2.1.5	Boerenzwaluw (categorie 5).....	15
2.2	Vleermuizen	16
2.2.1	Veldbezoeken	16
2.2.2	Relatie met het vleermuisprotocol	19
3	Resultaten broedvogels	20
3.1	Huismus	20
3.2	Gierzwaluw	22
3.3	Ransuil en Sperwer	22
3.4	Steenuil	23
3.5	Kerkuil	24
3.6	Bosuil (categorie 5)	24
3.7	Boerenzwaluw (categorie 5).....	26
4	Resultaten vleermuizen	28
4.1	Gewone dwergvleermuis.....	28
4.2	Ruige dwergvleermuis	29
4.3	Laatvlieger.....	30
4.4	Rosse vleermuis	31

5	Effectbeoordeling en maatregelen	32
5.1	Huismus.....	32
5.2	Gierzwaluw.....	32
5.3	Ransuil en Sperwer.....	32
5.4	Steenuil.....	32
5.5	Kerkuil.....	33
5.6	Bosuil	33
5.7	Boerenzwaluw.....	33
5.8	Overige broedvogels	33
5.9	Vleermuizen	34
6	Conclusies en aanbevelingen	35
7	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	37
8	Bijlagen	39

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

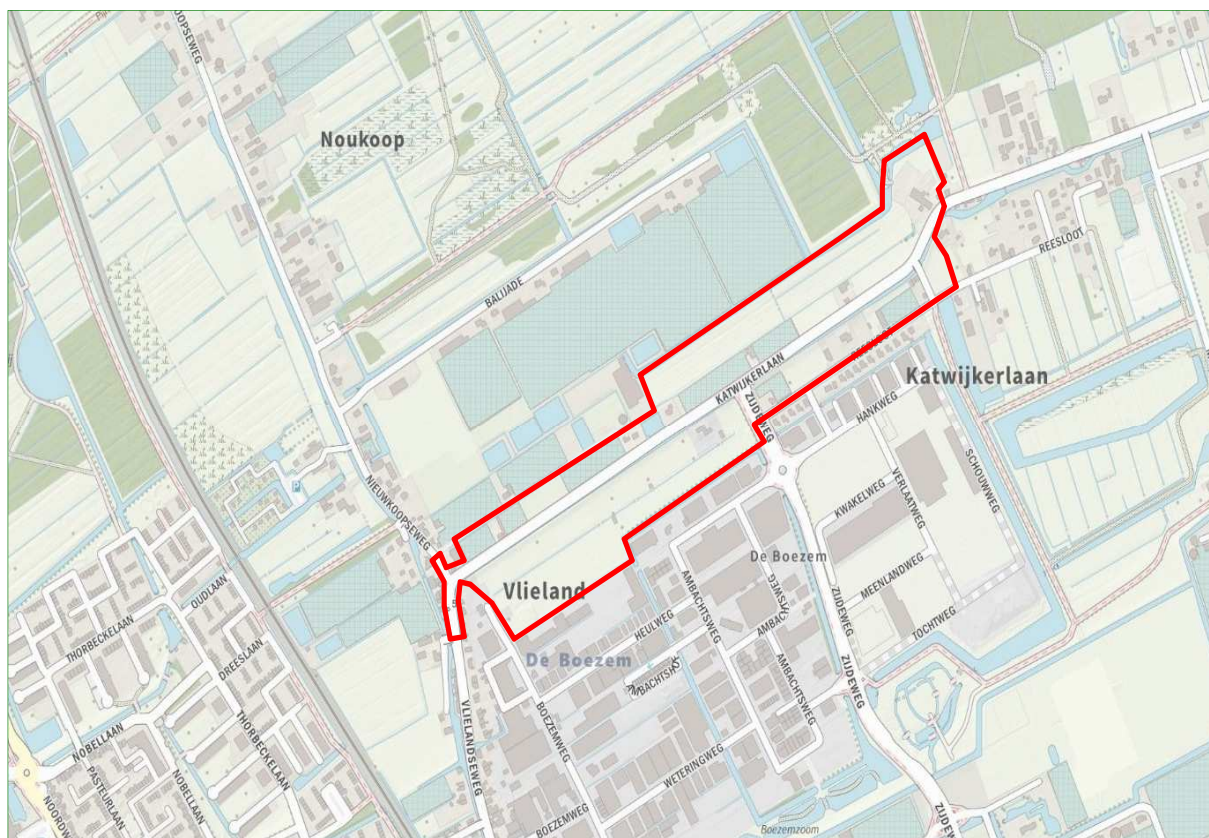
Er bestaan plannen om een terrein met diverse bewoning en tuinen langs de Katwijkerlaan in Pijnacker, gelegen tussen huisnummer 3 en 24, her in te richten. Pijnacker ligt in de gemeente Pijnacker-Nootdorp, in de Provincie Zuid-Holland.

Het is mogelijk dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (Huismus, Gierzwaluw, roofvogels, uilen) of vleermuizen verblijven in het plangebied. Ook is het mogelijk dat deze soorten het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied. De aanwezigheid van deze potentie werd aangegeven in een eerder uitgevoerde 'ecologische quickscan' (zie VAN DER KNAAP, 2021).

Om dit nader te onderzoeken heeft Gemeente Pijnacker-Nootdorp opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar deze soorten.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode maart-september 2021. De inventarisatie is uitgevoerd door medewerkers van bureau Van der Goes en Groot. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

Figuur 1.
Ligging van plangebied Katwijkerlaan te Pijnacker.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van Huismus, Gierzwaluw, diverse uilensoorten, Sperwer en vleermuizen binnen het plangebied.

1.3 Ligging van het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven.

Het te ontwikkelen gebied langs de Katwijkerlaan ligt naast de Katwijkervaart ten noorden van de bebouwde kom van Pijnacker en bedrijventerrein 'De Boezem'.

Het plangebied betreft een gemeentelijke weg met fietspad en aanliggende percelen en gebouwen. Rond het plangebied liggen tuinbouwcomplexen.

Verderop in de omgeving is het dichter begroeide Balijbos aanwezig.

1.4 Geplande werkzaamheden

De gemeente Pijnacker-Nootdorp is voornemens een reconstructie uit te voeren van de Katwijkerlaan. De reconstructie geldt ook voor een deel van de rijbaan van de Vlielandseweg en voor het kruispunt van genoemde wegen met de Nieuwkoopseweg. Zie ook Figuur 2 voor een weergave van het plangebied met de locatie van relevante en in dit rapport gebruikte adressen.

De reconstructie Katwijkerlaan betreft onder andere een verbreding van het dwarsprofiel, waarvoor een voorbelasting nodig is ten noorden van de bestaande keerwand langs het fietspad. Deze keerwand vangt het hoogteverschil op tussen het hoger gelegen wegprofiel en de lager gelegen polder met kassen en woningen.

Ten behoeve van de nodige ruimte zijn verwervingen en daarmee de mogelijke sloop van opstallen ten noorden van de Katwijkerlaan aan de orde. Voor de reconstructie zijn verder het verwijderen en opnieuw aanbrengen van verhardingen en het vervangen van beschoeiingen nodig.

Er is ook sprake van een reconstructie van de verbindingsweg vanaf de Katwijkerlaan naar de Reesloot, langs Reesloot 2, inclusief vervanging van de brug over de Katwijkervaart. Mogelijk wordt de bestaande brug daarvoor (tijdelijk) vervangen door een dam met duiker, alvorens er een nieuwe brug wordt geplaatst.

In het stukje weiland naast de verbindingsweg moet voorbelasting plaatsvinden en vindt er later nog (grond)werk plaats ten behoeve van een ecologische voorziening (terrassen).

De gemeente werkt in dit project samen met het Hoogheemraadschap van Delfland.

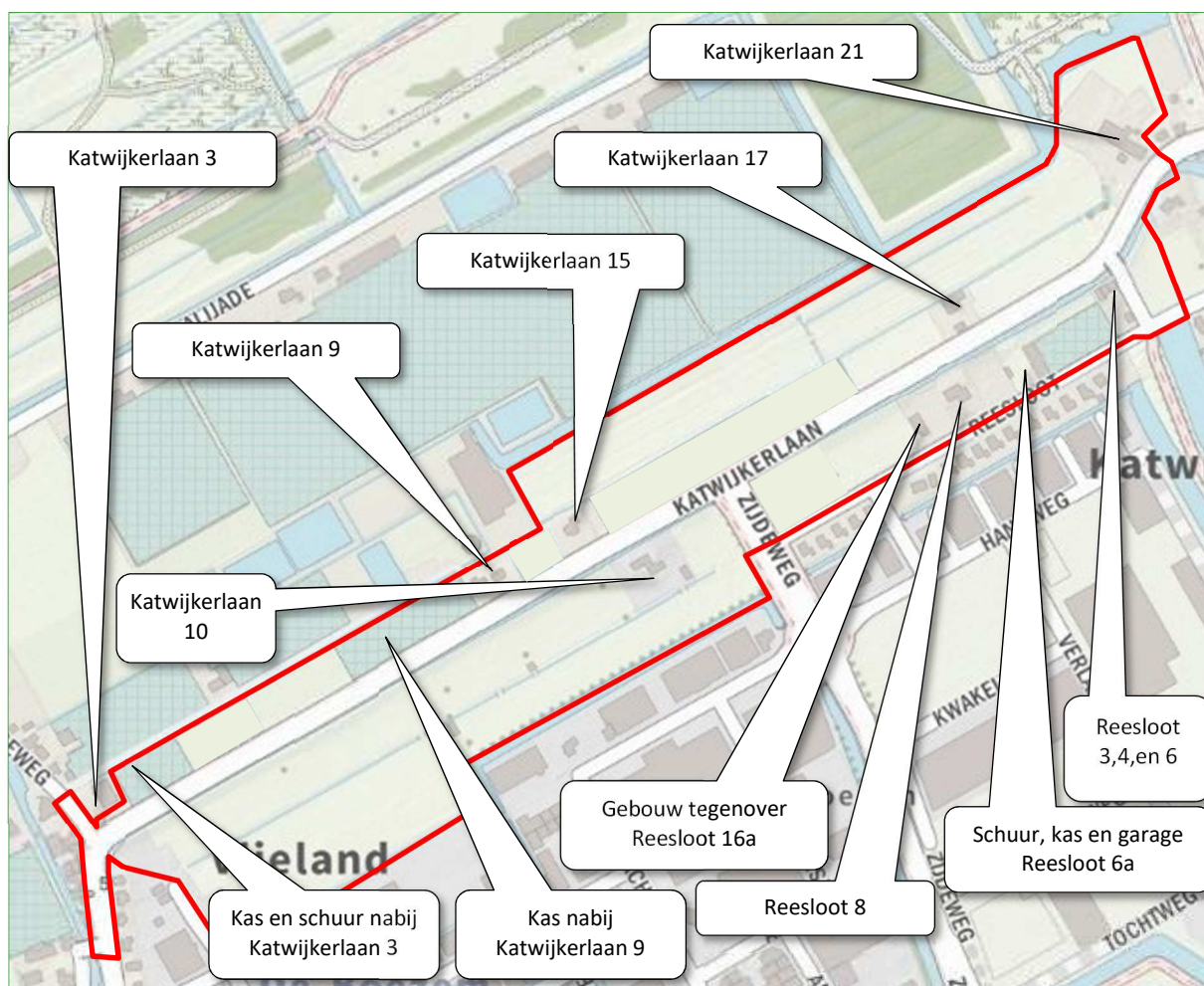
Zij hebben ten aanzien van de kades aan de noord- en zuidzijde van de Katwijkervaart een opgave in het kader van stabiliteit en hoogte. Dit betekent dat de Katwijkerlaan én de kade aan de zuidkant moeten worden opgehoogd.

1.4.1 Ecologische gevoeligheid

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit mogelijke sloop van gebouwen met benodigd hak- breek- en zaagwerk, het plaatselijk verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem of de oevers en/of het opbrengen van grond en het kappen, snoeien en/of rooien van struiken en/of bomen.

Figuur 2.

Ligging van de verschillende adressen en aanduidingen die worden gebruikt in deze rapportage binnen het plangebied.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3- 4 worden de resultaten beschreven en wordt aangegeven welke soorten zijn aangetroffen binnen en eventueel nabij het plangebied.

In hoofdstuk 5 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden door de uit te voeren werkzaamheden welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn en of een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is.

Ten slotte bevat hoofdstuk 6 de conclusies met noodzakelijke vervolgstappen. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 7 tenslotte, geeft een overzicht van de gebruikte literatuur.

In de bijlages is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag. Eventueel zijn (indien relevant) verspreidingskaarten opgenomen.

2 Methode

2.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Alleen vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, zijn geïnterviewd. Het betreft in dit geval de Huismus, Gierzwaluw, Ransuil, Sperwer en Steenuil. Deze soorten komen in de omgeving van het plangebied voor (NDFF 2010-2020, zie VAN DER KNAAP, 2020) en kunnen gevestigd zijn in bebouwing of bomen (nesten/nestkasten) zoals die aanwezig is in het plangebied.

Uiteraard is tijdens de inventarisatie ook gelet op eventueel andere aanwezige jaarrond beschermde broedvogels of andere beschermde soorten.

Alle waarnemingen zijn op locatie gekarteerd. De codes zijn gestipt op locatie met behulp van een veldtablet.

2.1.1 Huismus

Het onderzoek is uitgevoerd conform het KENNISDOCUMENT HUISMUS, VERSIE 1.0, BIJ12 juli 2017.

Op 9 april en 11 mei 2021 is het plangebied bezocht om de verblijfplaatsen van Huismussen te inventariseren, zie Tabel 1.

Tussen de verschillende bezoeken lag minimaal tien dagen. De bezoeken vonden plaats tussen twee uur na zonsopkomst en twee uur voor zonsondergang en zijn uitgevoerd bij gunstige (weers-) omstandigheden (geen regen, harde wind en/of kou, geen overmatige verkeersdruk).

Door langzaam rond te lopen en te posten in het plangebied en door regelmatig te luisteren, wordt duidelijk of- en waar Huismussen aanwezig zijn. Tijdens elk van de inventarisatierondes is daarbij het gehele plangebied bezocht.

Tabel 1.
*Overzicht bezoeken
inventarisatie Huismus.*

Ronde	Datum	Tijd (van – tot)
1	9 april 2021	10:30 – 12:30 uur
2	11 mei 2021	10:00 – 12:00 uur

Zowel nestindicatieve waarnemingen als waarnemingen van (territoriale) vogels in geschikt broedbiotoop zijn op locatie gekarteerd. De waarnemingen zijn zoveel als mogelijk gekarteerd op de daadwerkelijke nestplaatsen van de Huismussen. Indien mogelijk werd gewacht met het stippen tot vogels op of nabij de daadwerkelijke nestplaats aanwezig waren (veelal op dakgoten, op pannendaken, naast dakkapellen e.d.).

De stippen per ronde zijn beide gebruikt om kaarten te maken van de verblijfplaatsen van Huismussen. Na afloop zijn de ronde stippen geïnterpreteerd en handmatig geclusterd en is het aantal territoria bepaald. Hierbij is tussen nest-indicerende waarnemingen (in verband met kans op ondertellen) een kleinere fusieafstand (ongeveer 25 meter) genomen dan de vaste fusieafstand (100 meter) zoals bij de BMP methode van SOVON wordt gehanteerd.

Bij territorium-indicerende waarnemingen is wel de vaste fusieafstand van SOVON (100 meter) aangehouden.

Ook tijdens andere onderzoeken, zoals naar Gierzwaluw en naar vleermuizen, is gelet op de aanwezigheid van Huismussen.

2.1.2 Gierzwaluw

Het onderzoek is uitgevoerd conform richtlijnen uit het KENNISDOCUMENT GIERZWALUW, VERSIE 1.0, BIJ12, juli 2017.

Er zijn drie avondbezoeken afgelegd in de periode juni tot half juli. De bezoekrondes zijn uitgevoerd op 1 juni en 13 juni 2021 en op 24 juni 2021, zie Tabel 2. Hierbij is gelet op territoriale en invliegende vogels. Tussen de verschillende bezoekrondes lag minimaal tien dagen. De bezoeken werden uitgevoerd gedurende twee uur. Er werd hierbij alleen geïnventariseerd in de periode voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang en tijdens goede inventarisatie-omstandigheden, dat wil zeggen, temperatuur >15°C, wind <5 Bft. en geen zware bewolking.

De bebouwing van Katwijkerlaan 17 is vanwege de bevindingen uit de quickscan (VAN DER KNAAP, 2020) het meest intensief onderzocht maar ook werd door overige delen van het gehele plangebied gelopen om rondvliegende Gierzwaluwen te zoeken.

Typische invliegplek van Gierzwaluw onder een eind nokvorst (voorbeeldfoto, niet in plangebied!). Aan de hand van sporen op de muur zijn invlieglocaties op te sporen.

Door langzaam rond te lopen of gericht te posten en te luisteren in het plangebied, wordt duidelijk of- en waar Gierzwaluwen aanwezig zijn.

Later op de avond wordt de onderzoeksinspanning, indien nodig, verlegd naar de meest kansrijke locaties: de plekken of bebouwing waar eerder laag vliegende of anderszins territoriale of nest-indicerende Gierzwaluwen aanwezig waren. Hier wordt langer gepost om zoveel mogelijk de exacte verblijfplaatsen op te sporen.

Voor het verzamelen van territoriale en nestindicerende waarnemingen in het veld zijn de waarnemingen ingedeeld en genoteerd met verschillende categorieën (zie Tabel 3).

Tabel 2.
Overzicht bezoekerondes inventarisatie Gierzwaluw.

Ronde	Datum	Tijd (van – tot)
1	1 juni 2021	20:15 – 22:15
2	13 juni 2021	20:35 - 22:35
3	24 juni 2021	20:40 - 22:40

De codes zijn gestipt op locatie met behulp van een tablet. In een bijgevoegd 'kader' in deze methodebeschrijving staat aangegeven waarbij rekening moet worden gehouden in het geval van het inventariseren van Gierzwaluw.

Ook tijdens andere onderzoeken, zoals dat naar vleermuizen, is gelet op de aanwezigheid van Gierzwaluw.

Bij het maken van de verspreidingskaarten zijn de eerste twee categorieën gebruikt om het vlieggebied van territoriale Gierzwaluwen te bepalen per ronde en in totaal.

De overige 4 codes zijn bij elkaar genomen om kaarten te maken van de verblijfplaatsen van Gierzwaluwen per ronde.

Tabel 3.
Waarnemings-categorieën Gierzwaluwonderzoek

Code	Uitleg
gz1	Lager overvliegende vogels, regelmatig aanwezig, tot tientallen meters boven de bebouwing ('rondhangend').
gz2	Laag vliegende gierende vogels, gierend langs mogelijke verblijfplaatsen in gevels en daken. Aantikken, aanklappen, maar niet invliegen.
gz3	In/uitvliegen (verblijfplaats).
gz4	Piepende jongen in een nest.
gz5	Gierende volwassen vogels in een verblijfplaats.
gz6	Poepsporen (verblijfplaats).

Kader*Inventarisatie van Gierzwaluw.*

Ruim de helft van de populatie Gierzwaluwen bestaat uit niet-broeders. Waar broedende Gierzwaluwen precies broeden is niet altijd gemakkelijk te ontdekken, want ze broeden in kieren en gaten in gevels en daken van huizen. Broedplaatsen zijn soms niet te zien vanaf de straatzijde. Meerdere paren kunnen dezelfde vliegopening gebruiken. Het is dus niet zo eenvoudig het aantal broedparen in een gebied te bepalen, zoals dat bijvoorbeeld bij de Koolmees wel kan aan de hand van het aantal zingende mannetjes gedurende een aantal bezoeken.

Gierzwaluwen kunnen broeden vanaf hun 2e jaar, maar doen dat meestal pas vanaf hun derde of vierde levensjaar.

Gierzwaluwen die broeden slapen in de nestholte terwijl de niet-broeders opstijgen naar hogere luchtlagen.

Het invliegen in de nestholte gebeurt vooral op het einde van de avond, begeleid door gierende niet-broeders. De meeste invliegers worden opgemerkt vanaf ongeveer een 30 minuten voor en 15 minuten na zonsondergang. Daarna wordt het stil in de omgeving van de verblijfplaatsen.

Het is niet makkelijk om een invlieger te betrappen. Het invliegen gebeurt snel en het vaststellen ervan hangt deels af van de ervaring van de waarnemer/onderzoeker. Om de trefkans te optimaliseren wordt gewerkt volgens een vast onderzoeksprotocol. Aan het einde van het broedseizoen zijn de nestholtes ook te vinden aan de hand van poepsporen. Er zijn echter ook bezette nestholtes bekend zonder poepsporen.

2.1.3 Ransuil en Sperwer

Er zijn drie veldbezoeken afgelegd aan het plangebied tussen maart en begin juni waarbij wordt gelet op territoriaal- of nest indicerend gedrag van de betrokken soorten of hun jongen. Speciale aandacht is besteed aan de aangetroffen grote nesten.

Er zijn drie bezoeken gedaan. Het eerste bezoek is uitgevoerd voordat blad aan de bomen zat. Tijdens deze ronde is gekeken of de in de quickscan gevonden nesten nog steeds aanwezig zijn. Daarnaast is gekeken of er nog nieuwe of in aanbouw zijnde nesten aanwezig zijn in het plangebied. De gevonden nesten zijn gecontroleerd in de latere rondes.

Ten behoeve van de inventarisatie van de **Ransuil** zijn twee (extra) nachtelijke veldbezoeken afgelegd aan het plangebied, één in de periode tussen maart en half mei en één half juni waarbij is gelet op territoriaal- of nestindicerend gedrag van de Ransuil of op bedelende jongen. Speciale aandacht is besteed aan activiteit of sporen (braakballen) rond de aangetroffen grote nesten. Tijdens het vleermuisonderzoek is ook op activiteit van Ransuilen gelet.

De bezoekdatums van het broedvogelonderzoek staan genoemd in Tabel 4.

Het weer beïnvloedt de activiteit van vogels. Bij harde wind, neerslag, lage en ook hoge temperaturen zijn vogels minder actief. Geprobeerd is dergelijke omstandigheden tijdens de veldbezoeken zoveel mogelijk te vermijden. Tijdens de bezoeken waren de weersomstandigheden over het algemeen gunstig, zie Tabel 4.

De veldwaarnemingen zijn in het veld geïnterpreteerd en handmatig geclusterd.

Ook tijdens andere onderzoeken, zoals naar Steenuil, Huismus, Gierzwaluw en tijdens vleermuisonderzoek zal worden gelet op roofvogels en uilen in en rond het plangebied.

Tabel 4.

Bezoekdatums en weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken van de Sperwer-Ransuil inventarisatie (N = nachtronde).

Bezoek	Datum / dagdeel	Inzet	Weersomstandigheden (Wind/Temperatuur (°C)/Bewolking)
1	7 maart	zoeken grote nesten (t.b.v. roofvogels en uilen)	Z01, 6 °C, 8/8
2	27 maart	check nesten en verzamelen waarnemingen roofvogels	NO4, 8 °C, 6/8
RU 1 (N)	29 maart	Inventarisatie Ransuil	Z3, 8 °C, 7/8
RU 2 (N)	23 april	Inventarisatie Ransuil	Z2, 8 °C, 3/8
3	24 april	check nesten en verzamelen waarnemingen roofvogels	ZW3, 9 °C, 6/8
RU 3 (N)	10 juni	Inventarisatie Ransuil	W2, 17 °C, 5/8

2.1.4 Steenuil

Er zijn drie bezoeken uitgevoerd in de periode van 15 februari t/m april. De inventarisatie vond plaats tussen een half uur na zonsondergang en middernacht. De datums van de bezoeken staan in Tabel 5.

Alle waarnemingen tijdens de inventarisatierondes zijn op locatie gekarteerd op een veldtablet.

Na de inventarisatie volgens de richtlijnen (drie bezoeken) is op 18 mei 2021 met de beheerder van de twee aanwezige steenuil-nestkasten op het erf van Katwijkerlaan 21 meegelopen tijdens de (jaarlijkse) nestkastencontrole. Het meekijken met deze controle kan zorgen voor extra informatie omtrent aanwezigheid of afwezigheid van de Steenuil.

De beheerder van de Steenuilnestkasten is Dhr. M. van de Reep.

Tabel 5.

Bezoekdatums, onderzoeksmethode en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Steenuil in plangebied Katwijkerlaan.

Ronde	Datum (2021)	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden (Wind (bft)/temp/neerslag)
Steenuil				
1	7 maart	21:00-22:30	luisterronde en zicht via warmtebeeldcamera	NW2/03 graden/droog
2	29 maart	21:20-22:50	luisterronde en zicht via warmtebeeldcamera	ZW2/13 graden/droog
3	23 april	21:50-23:20	luisterronde en zicht via warmtebeeldcamera	N3/10 graden/droog
4	18 mei	n.v.t.	nestkastcontrole samen met de beheerder van de steenuilkasten	n.v.t.

2.1.5 Boerenzwaluw (categorie 5)

Er is eerst een ronde gelopen over de gehele boerderij om het aantal aanwezige Boerenzwaluwnesten van voorgaande jaren in kaart te brengen (ronde 1).

Hierna is een inventarisatie uitgevoerd bestaande uit twee bezoeken om het aantal bezette Boerenzwaluwnesten te tellen (ronde 2 en 3). De tellingen zijn gecombineerd met onderzoeken naar andere soorten op hetzelfde erf (Katwijkerlaan 21).

Tabel 6.

Bezoekdatums, Boerenzwaluw-onderzoek Katwijkerlaan 21.

Ronde	Datum (2021)	Type onderzoek
Boerenzwaluw		
ronde 1	23 april	telling bestaande nesten
ronde 2	18 mei	bezette nesten telling
ronde 3	1 juni	bezette nesten telling

2.2 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd krachtens de Wnb onder het regime van de Habitatrichtlijn.

Het doel van het onderzoek is om de aanwezigheid en de verspreiding van vleermuizen in het plangebied in kaart te brengen. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de richtlijnen uit het protocol voor vleermuisinventarisaties, zoals dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad (VLEERMUISVAKBERAAD, 2020).

Voorafgaand aan het onderzoek is op grond van uitgevoerde ecologische quickscan, de aanwezige biotopen of bekende voorkomens nagegaan welke vleermuissoorten redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied. Het onderzoek is op grond daarvan in dit geval met name gericht op de algemenere gebouw bewonende soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

Uiteraard is ook op andere soorten gelet tijdens het onderzoek in het plangebied en zijn eventueel bezoeken en/of bezoektijden tussentijds aangepast aan bevindingen tijdens het veldwerk. Bij het aantreffen van 'bijzondere' soorten zoals bijvoorbeeld Meervleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Watervleermuis en Baardvleermuis, die mogelijk het plangebied gebruiken als verblijfplaats, worden rondes en rondetijden aangepast of worden extra rondes ingepland.

2.2.1 Veldbezoeken

Door middel van veldwerk zijn de daadwerkelijke aanwezigheid en verspreiding van vleermuizen in het plangebied onderzocht. Het gehele plangebied is opgedeeld in 8 verschillende delen waar elke ronde in totaal 10 waarnemers verdeeld werden. Omwille van organisatie zijn deze waarnemers niet geheel simultaan ingezet.

Er zijn op alle adressen vijf bezoeken volbracht in de periode mei tot en met september 2021. Het aantal bezoeken is op voorhand op grond van potentie van verwachte soorten en gebruiksfuncties bepaald. Bij onverwachte of afwijkende waarnemingen of grotere en bijzondere verblijfplaatsen wordt altijd een extra veldbezoek ingepland.

Het plangebied kan door vleermuizen op verschillende manieren worden gebruikt, bijvoorbeeld als verblijfplaats, als (onderdeel van) een vliegroute of als foerageergebied. Deze gebiedsfuncties zijn tijdens het veldwerk onderzocht.

Tijdens een veldverkenning (tijdens de eerste rondes) zijn relevante elementen zoals bijvoorbeeld begroeiing en randen daarvan en wateren in beeld gebracht en zijn delen van bebouwing nader op potentie beoordeeld (gaten, spleten, donkere delen).

Bij dit onderzoek en tijdens alle bezoeken is met behulp van een sterke zaklamp bij inspecteerbare delen van het plangebied en bij mogelijke verblijfplaatsen gezocht naar sporen van gebruik zoals keutels op verhardingen, poepstrepes bij gaten, vraatresten.

Tijdens alle veldbezoeken is gekeken naar aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied. Deze gebruiksfuncties zijn vooral te verwachten in luwe delen van het plangebied en langs lijnvormige landschapselementen.

Het terreingebruik door vleermuizen is op grond van de veldverkenning 's nachts nader onderzocht door middel van langzaam surveilleren en posten met gebruik van batdetectors (beschikbare modellen Pettersson 240x, Echo Meter Touch Pro, Batlogger-M). Op de onderzoek locatie was altijd visuele- en audioweergave van de opgevangen pulsen mogelijk en er was altijd de mogelijkheid geluiden en/of pulsen op te nemen met opnameapparatuur (Echo Meter Touch Pro, Batlogger M of Ediol R-09-HR). Bij het onderzoek werd ook steeds gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helicon XP50). Zie Tabel 7 voor een overzicht van de data, tijden en weersomstandigheden bij de verschillende rondes.

De eerste drie kraam-zomer (KZ1 t/m KZ3) bezoeken aan het begin van de zomer zijn met name gericht geweest op het in kaart brengen van uitvliegen en zwermactiviteit bij kraam- of zomerverblijven. Zwermactiviteit treedt met name aan het einde van de nacht op en wordt onderzocht door op kansrijke plekken te posten en/of door rustig door het plangebied surveilleren. Bij een avondbezoek wordt gepost op kansrijke plekken (uitvlieggaten). De avondrondes zijn vooral ingezet om de activiteit van Laatvlieger te kunnen volgen.

De laatste twee bezoeken (P1 en P2) zijn vooral gericht geweest op het vaststellen van paarverblijven en baltsactiviteit. De P1 ronde eind augustus/begin september is om middernacht ingezet om baltsactiviteit van Ruige dwergvleermuis later in de nacht in beeld te brengen. Deze P1 ronde is tevens laat ingezet om middernachtelijke zwermactiviteit van Gewone dwergvleermuis vast te kunnen stellen. Deze zwermactiviteit vormt een sterke aanwijzing voor de aanwezigheid van een winterverblijf.

Vanwege de geringe grootte van het object en het beperkte aantal potentieel geschikte plekken en de positie daarvan voor verblijfsgebruik van vleermuizen, is de inventarisatie voor de volgende objecten uitgevoerd door **één persoon**: Katwijkerlaan 3, 9, 10, 15, 17 en Reesloot "tegenover 16a".

Vanwege de grootte van het object en het aantal potentieel geschikte plekken en de positie daarvan voor met name verblijfsgebruik van vleermuizen, is de inventarisatie voor de volgende objecten uitgevoerd door **twee personen**: Katwijkerlaan 21 en Reesloot 2-4-6.

Tabel 7.

Overzicht van de veldbezoeken (datums en tijden en weersomstandigheden) ten behoeve van het vleermuisonderzoek aan Katwijkerlaan (**KW**) en de Reesloot (**RS**) per ronde ("KZ" = kraamkolonie- en zomerverblijfronde en "P" = paarverblijfronde).

Weer: **wind** (richting en kracht in Bft), **temperatuur** in °C en **bewolking** in achtsten

n=aantal personen per ronde

	KZ1	KZ2	KZ3	P1	P2	n
KW 3						1
Datum	14-5	2-6	26-6	22-9	16-9	
Tijd	03:50-05:50	21:50-23:50	22:05-00:05	00:00-02:00	20:50-22:50	
Weer	N2, 10,9, 8/8	ZW3, 19,6, 7/8	O2, 19,2, 8/8	NW3, 18, 8/8	W3, 16,6, 5/8	
KW 9						1
Datum	19-6	2-7	10-7	22-8	16-9	
Tijd	22:05-00:05	03:25-05:25	22:00-00:00	00:00-02:00	20:50-22:50	
Weer	W3, 17,3, 8/8	W2, 16,8, 5/8	N1, 17,2, 7/8	NW3, 18, 8/8	W3, 16,6, 5/8	
KW 10						1
Datum	24-5	21-6	2-7	17-8	8-9	
Tijd	21:40-23:40	22:05-00:05	03:25-05:25	00:00-02:00	21:10-23:10	
Weer	Z3, 11,1, 7/8	N3, 13,8, 8/8	W2, 16,8, 5/8	W3, 15,6, 8/8	O3, 20,4, 2/8	
KW 15						1
Datum	26-5	11-6	21-6	17-8	8-9	
Tijd	21:45-23:45	03:20-05:20	22:05-00:05	00:00-02:00	21:10-23:10	
Weer	W4, 10,8, 7/8	ZW3, 17,8, 8/8	N3, 13,8, 8/8	W3, 15,6, 8/8	O3, 20,4, 2/8	
KW 17						1
Datum	20-5	10-6	2-7	19-8	10-9	
Tijd	21:35-23:35	22:00-00:00	03:25-05:25	00:00-02:00	21:05-23:05	
Weer	Z3, 12,3, 6/8	W2, 18,5, 3/8	W2, 16,8, 5/8	NO2, 18,3, 3/8	ZW3, 19,6, 8/8	
KW21						2
Datum	1-6	23-6	9-7	19-8	10-9	
Tijd	21:50-23:50	22:05-00:05	03:30-05:30	00:00-02:00	21:05-23:05	
Weer	O3, 18,8, 0 /8	N3, 14,3, 7/8	W2, 16,8, 3/8	NO2, 18,3, 3/8	ZW3, 19,6, 8/8	
RS 2-4-6						
Datum	28-5	23-6	14-7	23-8	16-9	2
Tijd	21:45-23:45	22:05-00:05	03:40-05:40	00:00-02:00	20:50-22:50	
Weer	NO2, 12,9, 5/8	N3, 14,3, 7/8	N4, 17,9, 8/8	N3, 18,4, 4/8	W3, 16,6, 5/8	
RS t.o. 16a						1
Datum	15-5	5-6	29-6	23-8	16-9	
Tijd	21:30-23:30	21:55-23:55	03:25-05:25	00:00-02:00	20:50-22:50	
Weer	N2, 10,5, 8/8	NW3, 14,3, 8/8	N3, 16,4, 8/8	N3, 18,4, 4/8	W3, 16,6, 5/8	

Tijdens de veldbezoeken was geen sprake van substantiële neerslag, werd er niet geïnventariseerd bij een windkracht hoger dan 4 Bft of bij een te lage temperatuur.

Voor een overzicht met informatie van de veldbezoeken zie Tabel 7.

Ook tijdens het onderzoek naar de Gierzwaluw (zie §2.1.2) werd gelet op uitvliegende vleermuizen.

Bij alle vleermuisrondes in het plangebied is ook gelet op vleermuisactiviteit bij nabijgelegen adressen waarvoor de vleermuisrondes op andere data gepland stond, om zo een beeld te krijgen van eventuele binding van vleermuizen met meerdere objecten in het plangebied.

2.2.2 Relatie met het vleermuisprotocol

Het vleermuisprotocol is een richtlijn op grond waarvan het onderzoek zo goed mogelijk is uitgevoerd. Dit betekent dat op grond van aanwezige biotopen en potenties in het onderzochte plangebied de uiteindelijke onderzoeksopzet is gemaakt. In het geval van het besproken gebied zijn de hieronder genoemde keuzes gemaakt om de resultaten te optimaliseren.

De bebouwing binnen het plangebied is laag, wordt onregelmatig verwarmd en heeft weinig bufferende capaciteit ten aanzien van warmte. Daarom worden geen bijzondere constante en koele microklimaten verwacht ten aanzien van warmte en vocht en is de bebouwing naar verwachting niet geschikt als (massa)winterverblijf voor Gewone dwergvleermuis. Het middernachtzwermen van deze soort wordt daarom niet op voorhand verwacht.

Omdat bovenstaande slechts een inschatting betreft en (massa-) winterverblijf als een belangrijke vast te stellen gebruiksfunctie wordt gezien, is hiernaar tijdens één ronde toch optimaal onderzoek gedaan. Door deze laat uitgevoerde bezoekeronde wordt tevens ondervangen dat baltsactiviteit op verschillende momenten in de nacht wisselende intensiteit kan hebben en het plangebied op meerdere momenten in de nacht hierop werd onderzocht.

In de andere najaarsronde is ook op nachtelijk zwermgedrag gelet, bij (grote) winterverblijven is dit gedrag ook eerder in de nacht waarneembaar en kan dit gedurende langere tijd doorgaan (tot ver in september).

Vanwege de aanpassing van de werkwijze zijn de resultaten van het onderzoek naar verwachting beter.

3 Resultaten broedvogels

3.1 Huismus

De verspreiding van de waargenomen Huismussen in het plangebied en/of de directe omgeving daarvan, staat in Bijlage 1.

In het plangebied werden tijdens de inventarisaties in twee objecten nesten van Huismussen gevonden. De nesten bevonden zich in het object Reesloot 2-4-6 (vier nesten) "Reesloot tegenover 16a" (één nest).

Nestplaats van een Huismus in object Reesloot 2-4-6.

Nestplaats van een Huismus in object Reesloot Reesloot 2-4-6.

Net buiten het plangebied zijn ook territoriale Huismussen waargenomen, zoals aan de Nieuwkoopseweg 4a (twee paar). Ook zijn territoriale Huismussen waargenomen bij enkele huizen aan de Reesloot (totaal 7 paar). Het betreft huizen aan de zuidkant van de weg, net buiten het plangebied.

Essentieel leefgebied

De heg die is gelegen langs Reesloot 2-4-6 kan worden gerekend tot het essentiële leefgebied van de broedende Huismussen. Ook de ruimere omgeving rond deze heg wordt gebruikt door de Huismussen (zoals een tuin) en een struik aan de overzijde van de Reesloot. In de eerder uitgevoerde quickscan (VAN DER KNAAP, 2021) is de heg ook al aangeduid als essentieel voor de Huismus.

Ander essentieel leefgebied is de directe omgeving van het broedpaar aan de Reesloot “tegenover 16a”.

De essentiële leefgebieden zijn op de verspreidingskaart voor Huismussen in de bijlage aangegeven met groene cirkels.

Nestplaats van Huismus in/bij object Reesloot “tegenover 16a”.

De heg bij Reesloot 2-4-6 is in gebruik bij de aanwezige Huismussen (essentieel leefgebied).

De struiken aan de overzijde van de weg (Reesloot) worden gebruikt door de aanwezige Huismussen (essentieel leefgebied), net buiten plangebied.

3.2 Gierzwaluw

In het plangebied werden geen verblijvende Gierzwaluwen of sporen daarvan waargenomen.

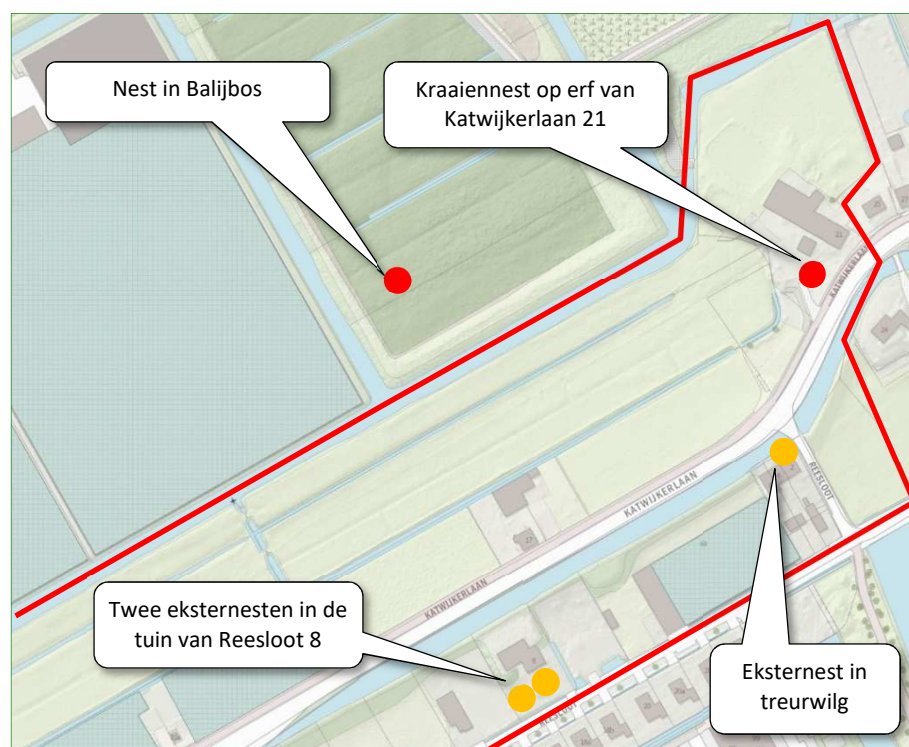
Omdat de soort (verblijvend) ontbreekt in het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart gemaakt.

3.3 Ransuil en Sperwer

In de eerste ronde zijn de twee, voor roofvogels en uilen potentieel geschikte nesten die tijdens de quickscan zijn gezien, bekeken. Naast deze twee bekende nesten zijn in de eerste ronde nog twee eksternesten gevonden binnen het plangebied. Daarnaast is later, tijdens de inventarisatie, ook een nest gevonden net buiten het plangebied in het Balijbos op 50 meter afstand van het plangebied. Op het kaartje hieronder zijn alle potentiële nesten ingetekend.

Tijdens het onderzoek zijn geen aanwijzingen verkregen dat Ransuilen of Sperwers zijn gevestigd in het plangebied. Er werd geen activiteit van Ransuil of Sperwer geconstateerd tijdens de verschillende inventarisatierondes in het plangebied. Ook zijn er geen sporen aangetroffen, zoals braakballen of andere prooiresten.

Het nest in het Balijbos (dat buiten het plangebied is gelegen) is later ontdekt en is op 24 april 2021 onderzocht. Op dat moment zijn geen aanwijzingen gevonden voor gebruik door Sperwer of Ransuil, in de vorm van waarnemingen of sporen.

De locaties van potentionele nesten voor Ransuil en Sperwer.

Omdat waarnemingen van Ransuil en Sperwer tijdens alle inventarisatie-rondes ontbreken in het plangebied en de omgeving daarvan, is geen aparte verspreidingskaart in de bijlage gedaan.

3.4 Steenuil

In de eerste twee rondes zijn geen waarnemingen gedaan van Steenuil tijdens de luister-inventarisatie. Ook zijn met de warmtebeeldcamera geen Steenuilen opgemerkt in het plangebied. Op 23 april 2021 is de Steenuil roepend gehoord. De waarnemer stond op het erf van Katwijkerlaan 21. Het geluid was op enige afstand te horen. Het geluid kwam niet van het betreffende erf zelf (waarschijnlijk van Katwijkerslaan 33).

Steenuilnestkast-controle: Op 18 mei zijn de twee Steenuilnestkasten op het erf van Katwijkerlaan 21 open gemaakt om te controleren of Steenuilen aanwezig zijn. De controle is uitgevoerd door mee te lopen met de beheerder van de kasten (Dhr M. van de Reep). Bij het controleren van beide kasten is geconstateerd dat in de kasten geen Steenuilen aanwezig waren en ook geen sporen aanwezig waren van bewoning. De beheerder vertelde dat op naastgelegen erf, buiten het plangebied op Katwijkerslaan 33, ook een Steenuilnestkast hangt die mogelijk wél bewoond is.

Later in het seizoen is tijdens de vleermuisronde op 19 augustus 2021 een Steenuil roepend gehoord op het erf van de Katwijkerslaan 33.

Tijdens de luister-rondes is de steenuilnestkast met een warmtebeeldcamera bekeken om te zien of Steenuilen aanwezig zijn.

Conclusie van de waarnemingen is dat een Steenuil aanwezig is op het erf van Katwijkerlaan 33. De Steenuil verblijft niet binnen het plangebied. Daarnaast zijn geen foeragerende Steenuilen waargenomen in het plangebied

Zie de kaart op de volgende pagina voor een overzicht van de locaties van de gecontroleerde kasten binnen het plangebied en de vastgestelde nesten buiten het plangebied.

3.5 Kerkuil

Tijdens de vleermuisronde op 23 april 2021 werd een dode Kerkuil gevonden. De Kerkuil lag op het erf van Katwijkerlaan 21. Het dier was niet recent dood. De doodsoorzaak of herkomst van de uil is onbekend

In alle andere inventarisatierondes zijn geen waarnemingen gedaan van Kerkuil. Ook uit het verleden zijn enkel incidentele waarnemingen gedaan in het plangebied. De schuren in Katwijkerlaan 21 zijn te laag en ongeschikt voor Kerkuilen om zich te vestigen. Andere schuren zijn afgesloten en niet toegankelijk voor Kerkuil.

3.6 Bosuil (categorie 5)

Tijdens de verschillende inventarisatierondes is de Bosuil veelvuldig gehoord. Zowel de mannelijke, als de vrouwelijke roep zijn gehoord.

Tijdens een vleermuisronde op 15 mei om 23.00 uur bij “Reesloot tegenover 16a” is de Bosuil voor de eerste maal gehoord. De roep was van een Bosuil vrouw. Het geluid kwam van enige afstand, uit de bosrand van het Balijbos.

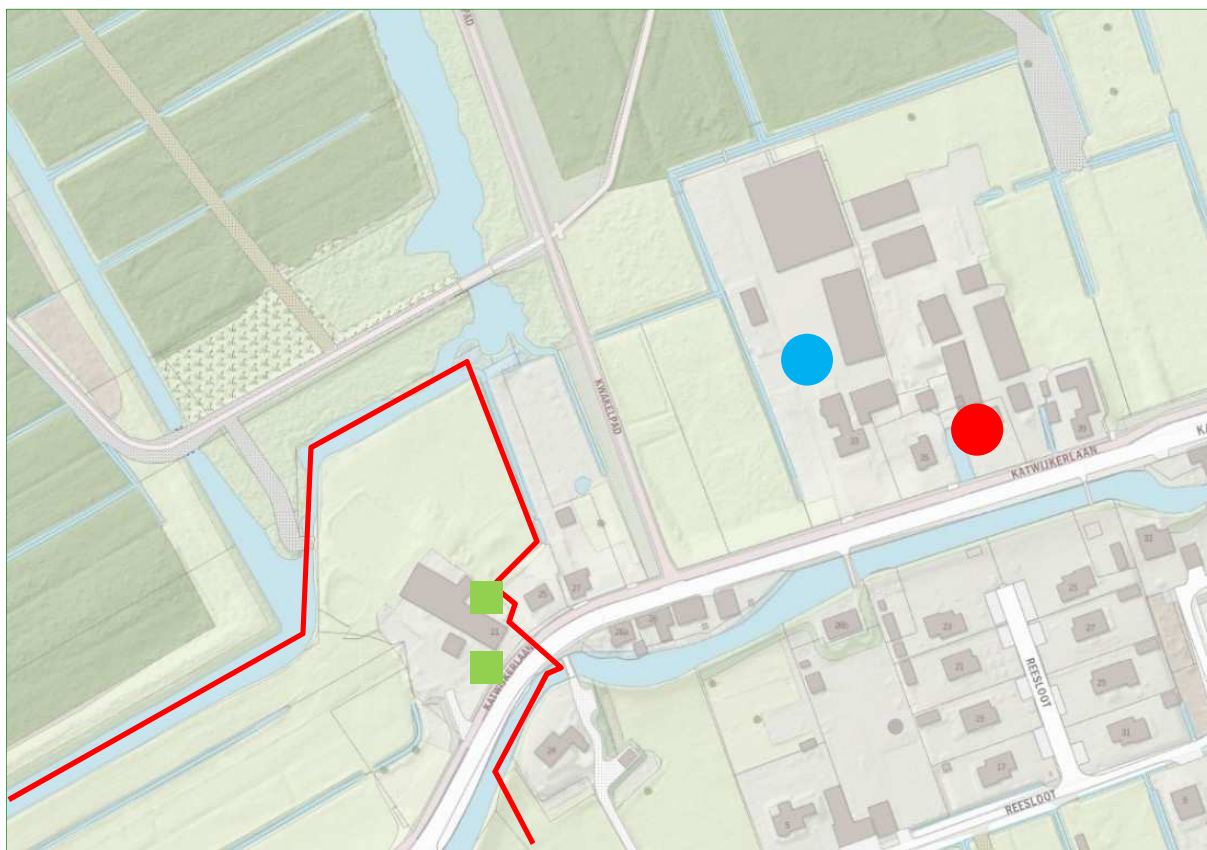

Dode kerkuil op 23 april 2021.

Hierna is een Bosuil roepend gehoord op 1 juni 2021 en op 23 juni 2021. Tijdens de vleermuisrondes in het najaar zijn de twee Bosuilen ook diverse keren roepend gehoord. Op 19 augustus 2021 en op 10 september 2021 zijn twee bosuilen (man en vrouw) waargenomen.

De Bosuil broedt in een lindeboom naast een boerderij op het erf van Katwijkerlaan 37 (mond med. M. van de Reep). De Bosuil broedt op 150 meter van het plangebied. In het plangebied zijn de Bosuilen niet gezien. De vogels verblijven buiten het plangebied in de omgeving van hun nestholte en maken gebruik van het Balijbos.

De Bosuil is geen jaarrond beschermde vogel maar een 'categorie 5-soort'. Deze soorten genieten jaarronde bescherming in een situatie waarbij ze niet kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied. In dergelijke situaties dienen ze beschouwd te worden als een jaarrond beschermde vogel. Als er wel alternatieve broedplekken in de nabije omgeving zijn heeft de vogel de status van niet-jaarrond beschermde broedvogel.

De op grond van inventarisatie bepaalde locaties van het Steenuilpaar (blauwe cirkel) en het Bosuilpaar (rode cirkel) buiten het plangebied. De twee groene vierkanten binnen het plangebied geven de locaties aan van de gecontroleerde steenuilnestkasten.

3.7 Boerenwaluw (categorie 5)

De Boerenwaluw is geen jaarrond beschermde vogel maar een 'categorie 5-soort'. Deze soorten genieten jaarronde bescherming in een situatie waarbij ze niet kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied. In dergelijke situaties dienen ze beschouwd te worden als een jaarrond beschermde vogel. Als er wel alternatieve broedplekken in de nabije omgeving zijn heeft de vogel de status van niet-jaarrond beschermde broedvogel

In totaal zijn in het plangebied zeven bezette nesten van de Boerenwaluw vastgesteld. Alle aangetroffen bezette nesten bevonden zich op het erf van Katwijkerlaan 21.

Op 23-apr 2021 in de avond waren twee paartjes Boerenwaluw aanwezig in de stal van Katwijkerlaan 21. Op dat moment was het nog vroeg in het seizoen voor de Boerenwaluw. De andere paartjes waren mogelijk nog onderweg vanaf zuidelijk Afrika en zouden nog moeten arriveren.

Op 18 mei ronde 1 gedaan van de boerenwaluwen. Hierbij zijn vijf bewoonde nestjes gevonden. Een zesde is oud en onbezet.

In ronde 2 op 1 juni 2021 zijn zeven bezette boerenwaluwnestjes aangetroffen. Zie Tabel 8, en de kaart en foto's op de volgende pagina voor de locaties van de nesten.

Tabel 8.
Boerenwaluwnesten
Katwijkerlaan 21.

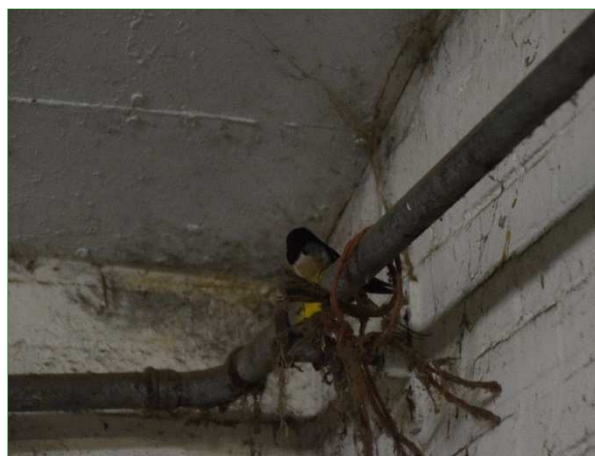
Nestnr.	ronde 1	ronde 2
1	1 in schuur in nok	1 in schuur in nok
2	1 in de gang	1 in de gang
3, 4, 5	2 op TL-lampen	3 op TL-lampen
6	1 in grote stal	1 in grote stal
7		1 in paardenbox

Locaties van Boerenwaluwnesten. Groen zijn bezette nesten en rood is onbezett.

Boerenzwaluwnest Katwijkerlaan 21.

Boerenzwaluw in de stal van Katwijkerlaan 21.

4 Resultaten vleermuizen

In plangebied Katwijkerlaan zijn vier soorten vleermuizen vastgesteld. In Tabel 9 staan de aangetroffen soorten.

De relevante verspreidingskaarten van de aangetroffen vleermuizen staan in Bijlage 2.

Tabel 9.

Vastgestelde soorten vleermuizen met bijbehorende indicatie van de aantallen en gebruiksfuncties in plangebied Katwijkerlaan in 2021.

Soort	Aantal (indicatie)	Verblijf	Balts in vlucht	Foeragerend	Vliegroute
Gewone dwergvleermuis	10 tallen	geen	ja	ja	nee
Ruige dwergvleermuis	enkele	geen	nee	ja	nee
Laatvlieger	enkele	geen	nee	nee	nee
Rosse vleermuis	enkele	geen	nee	nee	nee

Er werden langsvliegende, foeragerende exemplaren en baltsende vleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen in bomen of gebouwen zijn niet vastgesteld.

Per soort wordt hieronder het voorkomen van de aangetroffen vleermuizen in het plangebied kort toegelicht en wordt de leefwijze van de waargenomen vleermuizen in Nederland geschetst.

4.1 Gewone dwergvleermuis

In plangebied Katwijkerlaan werd de Gewone dwergvleermuis in alle terreindelen verspreid aangetroffen. De aantallen waren over het algemeen laag. De dichtheden en aantallen vleermuizen waren iets hoger op plekken met begroeiing en water. De hoogste aantallen foeragerende Gewone dwergvleermuizen werden waargenomen boven het water tussen het Balijbos en de boerderij Katwijkerlaan 21 (net buiten het plangebied). Er werden in het gehele plangebied in het geheel geen gebouwgerichte activiteiten van vleermuizen waargenomen.

Er werden geen bijzondere gerichte verplaatsingen opgemerkt van Gewone dwergvleermuizen die zouden kunnen wijzen op een belangrijke vliegroute. Er werd incidenteel een Gewone dwergvleermuis waargenomen die het plangebied Katwijkerlaan doorkruiste om te gaan foerageren bij het Balijbos. Dit betrof echter incidentele passages (circa. drie exemplaren waargenomen). De dieren volgden daarbij geen structuren in het landschap, zoals

bomenrij of rietkraag. De dieren staken het grasland over ter hoogte van Katwijkerlaan 17.

Op twee plekken aan de rand van het plangebied werden in latere onderzoek rondes enkele in vlucht baltsende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Eén waarneming was ter hoogte van Katwijkerlaan 21 en naastgelegen bebouwing buiten het plangebied. De andere was langs de zuidzijde van de Reesloot, ook buiten het plangebied.

Er werd geen binding aan bebouwing binnen het plangebied gezien zoals dicht langsvliegen of aanvliegen/aantikken.

Tijdens de waargenomen baltsactiviteit die kortstondig was, werden naast baltsgeluiden tevens vangpulsen (versnellende pulsen) van de aanwezige baltsende vleermuizen opgevangen zodat duidelijk was dat de baltslocaties (ook) als foerageergebied worden gebruikt en het waarschijnlijk is dat de dieren niet werden aangelokt door de omringende bebouwing.

Algemeen

De Gewone dwergvleermuis is de meest verspreide en talrijkste vleermuissoort in Nederland. Deze soort wordt beschouwd als hoofdzakelijk gebouw bewonend. Gedurende het hele jaar worden vooral van buiten toegankelijke spouwmuren en besloten ruimtes achter betimmeringen en daklijsten gebruikt.

Nachtelijk zwermgedrag rond een verblijfplaats in voorjaar en zomer duidt op de aanwezigheid van (kraam)kolonies.

Door de verborgen leefwijze gedurende de winterperiode zijn overwinterende dieren, die zich dan meestal in kleinere groepen ophouden, vaak onvindbaar. Een sterke aanwijzing voor dergelijke winterverblijven is het voorkomen van zogenaamde middernacht-zwermactiviteit in de periode half juli – augustus.

Daarnaast is gedurende de baltsperiode in de nazomer en herfst sprake van paargezelschappen die rond paarverblijfplaatsen kunnen worden waargenomen. Baltsende mannetjes worden ook vaak vliegend waargenomen en zijn dan vaak niet direct aan een paarverblijfplaats te koppelen.

Foerageergebieden bevinden zich overwegend in besloten tot halfopen landschap binnen enkele kilometers van de (zomer)-verblijven. Het foerageergebied wordt via vaste en veelal beschutte vliegroutes bereikt, zoals bomenlanen, boszomen en watergangen.

4.2 Ruige dwergvleermuis

In het plangebied werd de Ruige dwergvleermuis enkele malen aangetroffen. De soort werd alleen langsvliegend en foeragerend gezien zonder dat aanwijzingen werden verkregen dat de

vleermuizen binding hadden met bebouwing in het plangebied. Baltsende Ruige dwergvleermuizen zijn in het plangebied niet gehoord.

Vanwege het beperkte gebruik van het plangebied en omdat geen waarnemingen werden gedaan die duiden op belangrijke binding van de soort met het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart opgenomen.

Algemeen

De Ruige dwergvleermuis is in ons land jaarrond een algemeen verspreide soort, met name ten noorden van de grote rivieren. Het leefgebied is zeer divers, maar de grootste aantallen bevinden zich in bosrijk of parkachtig gebied. Ruige dwergvleermuizen gebruiken uiteenlopende (tijdelijke) verblijfplaatsen, zoals boomholten, bastspelen, nestkasten, spouwmuren, houtstapels en kelders. Hoewel de soort in ons land ook 's zomers verspreid wordt waargenomen, bevinden kraamkolonies zich vooral in Noord- en Oost-Europa (slechts één keer in ons land).

4.3 Laatvlieger

In het plangebied werden enkele langsvliegende Laatvliegers opgemerkt. De waarnemingen van de soort betroffen relatief hoog vliegende, rechtdoor bewegende exemplaren. Deze waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op dieren die op weg zijn van of naar foerageergebieden (veelal aan de buitenrand van bebouwing) of de verblijfplaatsen. Er werden geen aanwijzingen verkregen dat de vleermuizen binding hadden met (bebouwing in) het plangebied.

Vanwege het beperkte gebruik en omdat geen waarnemingen werden gedaan die duiden op belangrijk binding van de soort aan het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart opgenomen.

Algemeen

De Laatvlieger komt in ons land algemeen verspreid voor rond dorpen in agrarisch gebied, parken, tuinen en stadsranden. In Nederland bewonen Laatvliegers gedurende het hele jaar uitsluitend gebouwen.

Kraamkolonies worden vooral aangetroffen op (kerk)zolders, in spouwmuren of achter gevelbekleding, waarbij de dieren vaak weggekropen zijn tussen balken en in spleten. Een populatie Laatvliegers gebruikt veelal een netwerk van verblijven, waarbij relatief vaak van plaats wordt gewisseld. Voor zover bekend leven mannetjes vrijwel het gehele jaar solitair. Overwinterende dieren worden meestal in kleine groepjes aangetroffen, mogelijk in dezelfde gebouwen als waarin zich de zomerverblijven bevinden.

Laatvliegers foerageren na het uitvliegen eerst kort in sociale groepen nabij de kolonieplaats. Daarna zoeken ze afzonderlijk de

open jachtgebieden op. Deze liggen veelal in kleinschalig agrarisch gebied dat rijk is aan vochtige graslanden. Hierbij kunnen relatief grote afstanden worden afgelegd.

4.4 Rosse vleermuis

In het plangebied werd de Rosse vleermuis slechts éénmaal waargenomen. De soort werd alleen langsvliegend gehoord zonder dat aanwijzingen werden verkregen dat de vleermuis binding had met bomen of begroeiing in het plangebied. Vanwege de lage aantallen waarnemingen wordt het plangebied niet gezien als (onderdeel van) een belangrijke vliegroute voor de soort.

Vanwege het beperkte gebruik en omdat geen waarnemingen werden gedaan die duiden op belangrijk binding van de soort aan het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart opgenomen.

Algemeen

De Rosse vleermuis is een echte bosbewoner en komt in bosrijke delen en oudere parken van ons land algemeen voor. De kraamkolonies, die regelmatig bestaan uit meer dan honderd vrouwtjes, bevinden zich vaak verdeeld over een netwerk van meerdere boomholten van vooral Beuk of Zomereik. In de kraamperiode verhuizen de dieren regelmatig. De mannetjes verblijven in de zomerperiode verspreid in kleine groepen in boomholten. In de nazomer is de baltsperiode en hebben de mannetjes een territorium bij een boomholte. Hier worden dan met enkele vrouwtjes paargezelschappen gevormd. In het najaar worden ook wel alternatieve verblijfplaatsen zoals vleermuiskasten en hoogbouw gebruikt. Winterverblijven kunnen zich in dikke bomen bevinden, maar worden in ons land niet vaak aangetroffen. Rosse vleermuizen jagen bij voorkeur hoog boven open gebieden als bosranden, weiden, moerassen en meren. Jachtgebied en verblijfplaats kunnen relatief ver uit elkaar liggen (10 km). Vliegroutes lijken nauwelijks gebonden aan landschapselementen en worden hoog, hoger dan tien meter, en snel vliegend overbrugd.

5 Effectbeoordeling en maatregelen

De aanwezigheid van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten of vleermuizen nabij en binnen het plangebied kan van invloed zijn op de verdere procedure. De effecten die kunnen optreden bij de geplande werkzaamheden worden beschreven. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

5.1 Huismus

In het plangebied werden in twee objecten nesten van Huismussen gevonden. De nesten bevonden zich in het object Reesloot 2-4-6 (vier nesten) en “Reesloot tegenover 16a” (één nest).

De aanwezige vaste verblijfplaatsen zullen mogelijk door sloop van gebouwen beschadigd of vernield kunnen worden. De Huismus kan tevens verstoord worden door uit te voeren werk.

Als de holtes beschadigd worden of verdwijnen dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen ‘activiteitenplan’ mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

Ook als door werkzaamheden veel van het omliggend groen rondom de Reesloot 2-4-6 en “Reesloot tegenover 16a” zal verdwijnen, wordt ‘essentieel leefgebied’ van de Huismus aangetast en is ontheffing noodzakelijk. Zie ook de beschrijving van het essentiële leefgebied in paragraaf 3.1.

5.2 Gierzwaluw

Er zijn geen verblijvende Gierzwaluwen waargenomen in of bij de bebouwing van het plangebied. Er kunnen daarom geen negatieve gevolgen zijn door de plannen voor de Gierzwaluw.

5.3 Ransuil en Sperwer

Er zijn in het geheel geen Ransuil en Sperwer waarnemingen gedaan in het plangebied. Er kunnen daarom geen negatieve gevolgen zijn door de plannen voor deze twee soorten.

5.4 Steenuil

De Steenuil broedt op 100 meter van het plangebied. De soort zal gezien de afstand niet worden verstoord door de werkzaamheden. Ook is het plangebied niet in gebruik als essentieel leefgebied door deze soort. Er kunnen daarom geen negatieve gevolgen zijn door de plannen voor de Steenuil.

5.5 Kerkuil

De Schuren in het plangebied zijn ongeschikt of zijn niet toegankelijk voor Kerkuilen om zich te vestigen. Kerkuilen kunnen hierdoor niet in het plangebied verblijven. Er kunnen daarom geen negatieve gevolgen zijn door de plannen voor de Kerkuil.

5.6 Bosuil

De Bosuil broedt op 150 meter van het plangebied. De soort zal gezien de afstand niet worden verstoord door de werkzaamheden. Ook is het plangebied niet in gebruik als essentieel leefgebied door deze soort. Er kunnen daarom geen negatieve gevolgen zijn door de plannen voor de Bosuil.

5.7 Boerenwaluw

In totaal zijn in het plangebied zeven bezette nesten van de Boerenwaluw vastgesteld. Alle aangetroffen bezette nesten bevonden zich op het erf van Katwijkerlaan 21.

De Boerenwaluw is geen jaarrond beschermde vogel maar een 'categorie 5 soort'. Voor deze soorten is het zo dat als ze niet kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied ze beschouwd moeten worden als een jaarrond beschermde vogel. Als er wel een alternatieve plek is voor de vogel heeft de vogel de status van niet-jaarrond beschermde broedvogel.

Omdat in de omgeving van deze locatie vrijwel geen boerderijen aanwezig zijn waar de Boerenwaluwen naar kunnen uitwijken om te nestelen moeten deze zeven Boerenwaluw-paren worden beschouwd als jaarrond beschermde broedvogels.

Als de aanwezige vaste verblijfplaatsen door sloop van gebouwen beschadigd of vernield worden zonder dat is zorggedragen dat de vogels kunnen uitwijken (bijvoorbeeld door het aanbieden van geschikte kunstnesten), dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'activiteitenplan' mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

De Boerenwaluw mag (net als alle andere broedvogels) tijdens het broeden tevens niet verstoord worden door uit te voeren werk.

5.8 Overige broedvogels

In het plangebied broeden Huismussen en Boerenwaluwen. Naast deze vogelsoorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen kunnen in de bebouwing of het omliggend groen in het broedseizoen ook andere soorten broedvogels vestigen met niet-jaarrond beschermde nesten.

Dergelijke vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken en bomen het slopen van bebouwing, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatie-toplaag.

Men dient deze activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden daarom buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer toch in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn.

Een Winterkoning kan broeden aan de binnen zijde van een schuur.

Kauwen kunnen broeden in schoorstenen van huizen.

5.9 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn tijdens de inventarisaties geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Er zijn geen negatieve effecten van de ingreep op verblijvende vleermuizen mogelijk.

Foerageergebied

Na realisatie van de plannen zal het terrein geschikt blijven voor foeragerende vleermuizen. De tijdelijke achteruitgang van foerageermogelijkheden is beperkt en kan opgevangen worden omdat vleermuizen kunnen uitwijken naar vergelijkbaar en beter foerageergebied in de omgeving.

6 Conclusies en aanbevelingen

Tijdens de inventarisaties zijn Huismus, Steenuil, Kerkuil, Bosuil (cat. 5) en Boerenwaluw (cat. 5) en vier soorten vleermuizen aangetroffen (zie Tabel 10).

Tabel 10.

Aangetroffen beschermde soorten met vastgestelde gebruiksfuncties in Katwijkerlaan in 2021.

** Niet in plangebied maar in de omgeving van het plangebied.*

Vogels					
	Aanwezig	Verblijf	Essentieel leefgebied		
Huisumus	ja	ja	ja		
Gierzwaluw	nee	nee	nee		
Ransuil en Sperwer	nee	nee	nee		
Steenuil	nee*	nee	nee		
Kerkuil	doodvondst	nee	nee		
Bosuil (cat. 5)	nee*	nee	nee		
Boerenwaluw (cat. 5)	ja	ja	n.v.t.		
Vleermuizen					
	Verblijf	Foerageergebied	Essentieel foerageergebied	vliegroute	Essentiële vliegroute
Gewone dwergvleermuis	nee	ja	nee	nee	nee
Ruige dwergvleermuis	nee	ja	nee	nee	nee
Laatvlieger	nee	nee	nee	nee	nee
Rosse vleermuis	nee	nee	nee	nee	nee

- ♣ In het plangebied komen jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels voor, namelijk die van Huismus (cat. 5). Er dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ Binnen het plangebied is op twee locaties ook 'essentieel leefgebied' aanwezig voor Huismussen. Als door werkzaamheden veel van het omliggend groen rondom deze locaties zal verdwijnen, wordt 'essentieel leefgebied' van de Huismus aangetast. In dat geval dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ In het plangebied komt Boerenwaluw veel voor. Er is geen duidelijke uitwijkmogelijkheid voor deze soort. Als verblijfplaatsen worden weggenomen zonder voorafgaand dergelijke uitwijkmogelijkheid te bieden (bijvoorbeeld door het aanbieden van kunstnesten in de omgeving), dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

- ♣ In het plangebied kunnen broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voorkomen. Voor de verwachte aanwezige broedvogels dienen werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van half maart tot half juli.
- ♣ In het plangebied zijn alleen langsvliegende, in vlucht baltsende en foeragerende vleermuizen waargenomen.
- ♣ Verblijfplaatsen van vleermuizen konden niet worden vastgesteld in het plangebied. De in vlucht baltsende vleermuizen vertoonden geen gebouw gebonden activiteit en konden niet aan aanwezige bebouwing worden gekoppeld.
- ♣ Na realisatie van de plannen zal het terrein geschikt blijven voor foeragerende vleermuizen. De tijdelijke achteruitgang van foerageermogelijkheden is beperkt en kan opgevangen worden omdat vleermuizen kunnen uitwijken naar vergelijkbaar en beter foerageergebied in de omgeving.
- ♣ Voor overige aanwezige soorten geldt onverminderd de zorgplicht (zie Bijlage 3.1.1).
- ♣ Daarnaast dient er gewerkt te worden conform de gestelde beperkingen en restricties in de eerder uitgevoerde ecologische quickscan (VAN DER KNAAP, 2020).

7

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BARATAUD, M., Y. TUPINIER, H. LIMPENS & A C. BETAIN, 2015. *Acoustic Ecology of European Bats. Biotope editions, Publications scientifiques du muséum*. ISBN 9782366621440.
- BEUSEKOM, R. VAN, HUIGEN P., HUSTINGS F., DE PATER, K. & THISSEN J. (RED.), 2005. *Rode Lijst van Nederlandse broedvogels*. Tirion uitgevers B.V., Baarn.
- BIJLSMA, R.G., HUSTINGS F. & C.J. CAMPHUYSEN, 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*. GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- BRIGGS, B. & D. KING, 1998. *The Bat Detective. A fieldguide for bat detection*. Stag Electronics, West Sussex.
- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., A. KIEFFER, 2017. *Veldgids Vleermuizen van Europa*. KNNV Uitgeverij. Zeist.
- DIJK A.J. VAN & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- GRIMMBERGER, E., 2001. *Gids van de Vleermuizen van Europa*. Tirion uitgevers B.V., Baarn.
- HUSTINGS F., BORGGREVE C., VAN TURNHOUT C. & THISSEN J. 2004. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- KNAAP, F.N.M. VAN DER, 2021. *Katwijkerlaan te Pijnacker*. G&G-rapport QS2020-034. Van der Goes en Groot, Kwintsheul.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- SIERDSEMA, HENK, 1995. *Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen*. SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. Staatsbosbeheerrapport 1995-1.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

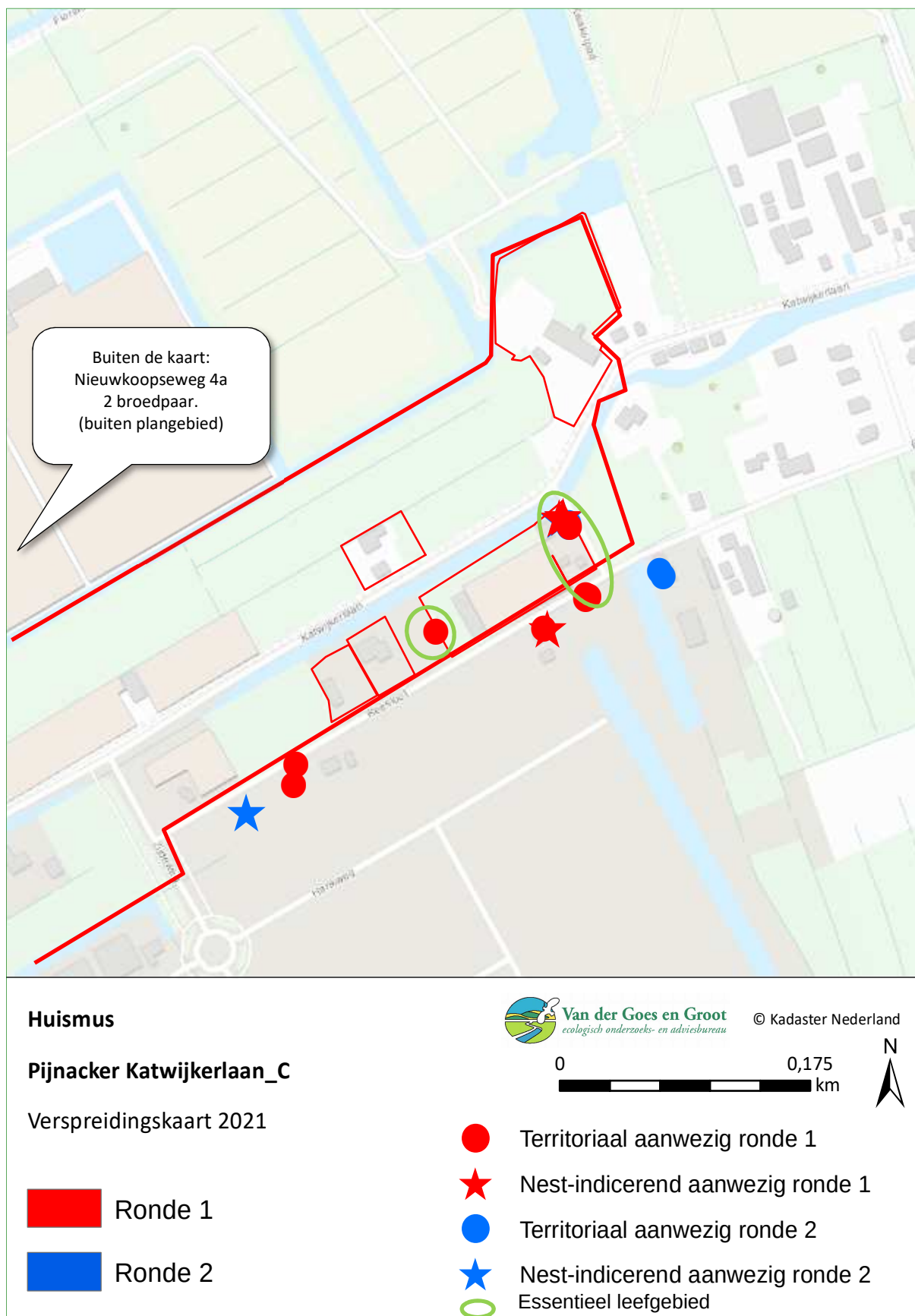
Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging. *Vleermuisprotocol 2021*. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.

Wismeijer, H., 2002. *Zoogdieren van Europa*. ANWB bv/ Tirion Uitgevers bv, Baarn.

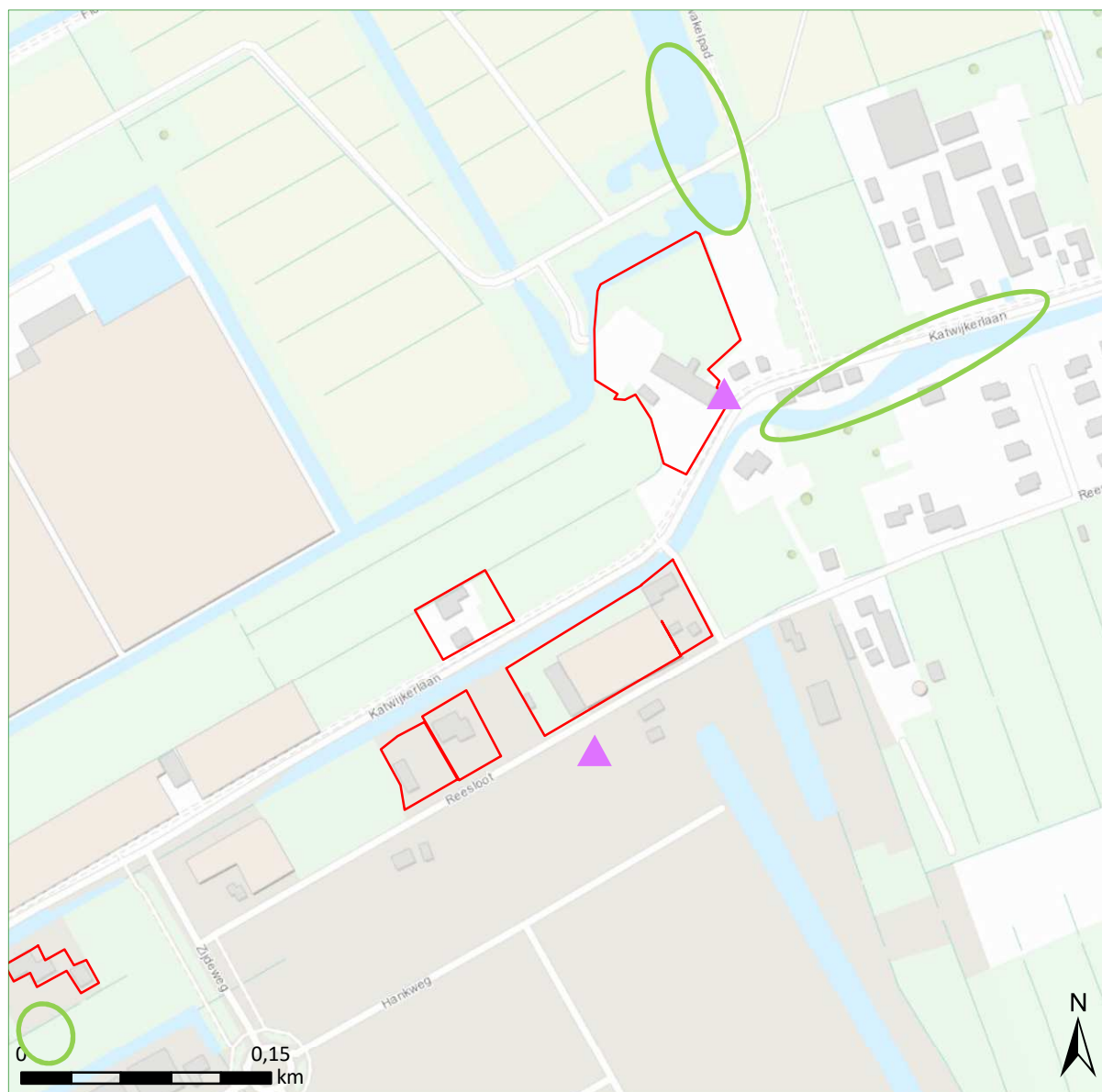
8 Bijlagen

Bijlage 1	Verspreidingskaart Huismus
Bijlage 2	Verspreidingskaarten vleermuizen
Bijlage 3	Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Verspreidingskaart Huismus

Bijlage 2 Verspreidingskaarten vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

Pijnacker Katwijkerlaan_C

Verspreidingskaart 2021

- Kraam-Zomerronde 1
- Kraam-Zomerronde 2
- Kraam-Zomerronde 3
- Middernachtzwermen
- Paarronde 1
- Paarronde 2

- ▲ Balts in vlucht
- Paarverblijf
- Zomerverblijf
- ★ Kraamverblijf
- Winterverblijf

- foerageergebied
- vliegroute

- 1
- 2-5
- 6-10
- 11-25
- >25

Bijlage 3 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 3.1 Wet Natuurbescherming (Wnb)

De Wet Natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 3.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 3.2 Soortbescherming

Bijlage 3.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 3.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 11.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 11.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+		+	+				+	+	+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+ ¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+ ²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+ ³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+ ⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+1:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+2:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+3:geldt in de periode juli t/m september

+4:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 3.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 3.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 3.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 3.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 3.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 3.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermde broedvogels', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	4	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	2	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	3	1 = soorten die ook buiten het
Havik	4	broedseizoen het nest gebruiken als vaste
Huismus	2	rust- of verblijfplaats,
Kerkuil	3	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen
Oehoe	3	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Ooievaar	3	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Ransuil	4	bebouwing of biotoop,
Roek	2	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Slechtvalk	3	broeden en die daarin zeer honkvast zijn of
Sperwer	4	afhankelijk van bebouwing,
Steenuil	1	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Wespendief	4	staat zijn een nest te maken.
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevings-check' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 3.2.6 Gedragcodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrictlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 3.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschapelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 3.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Het bevoegd gezag geeft een vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 3.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 3.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

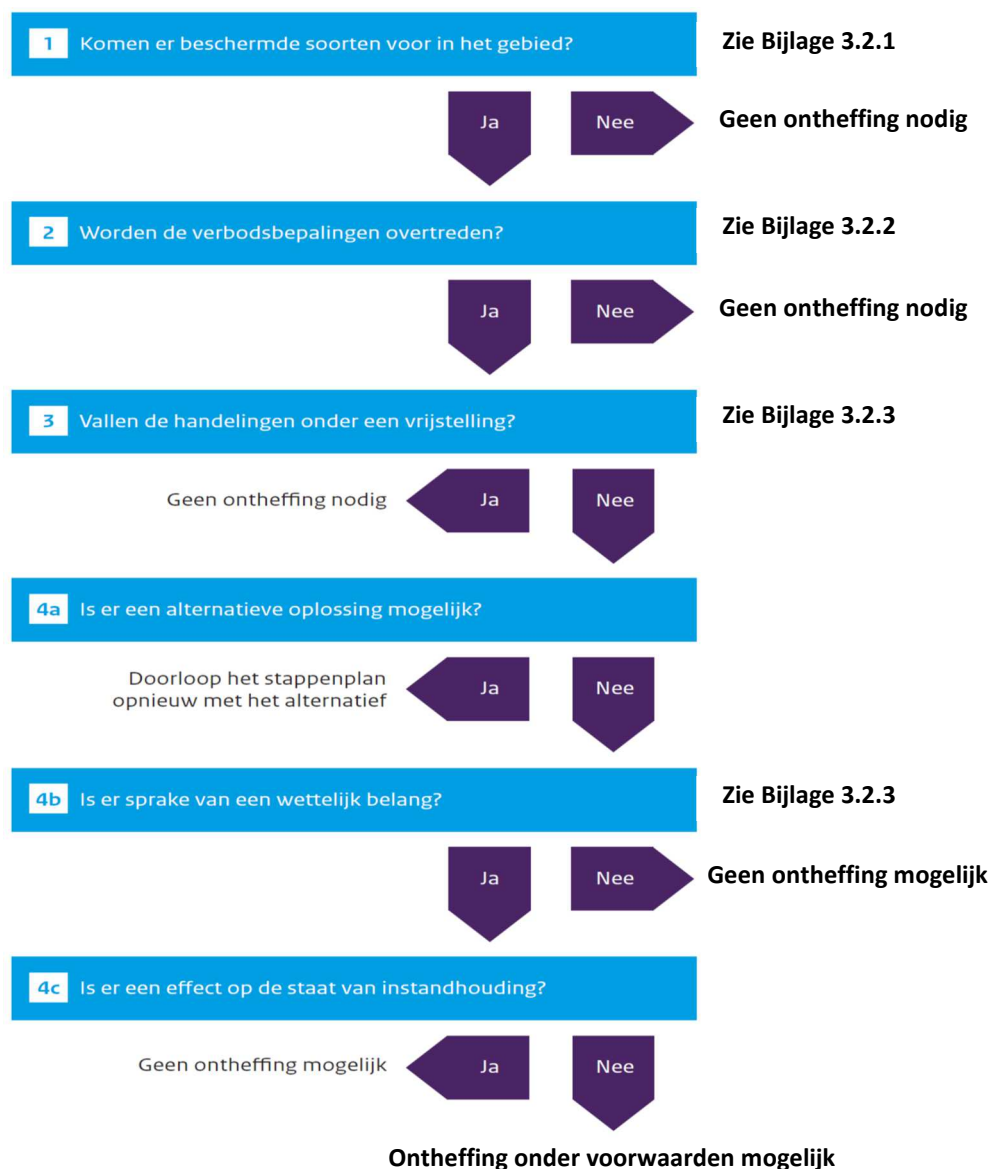
Bijlage 3.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 3.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden

Figuur 3.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 3 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 3.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een

ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

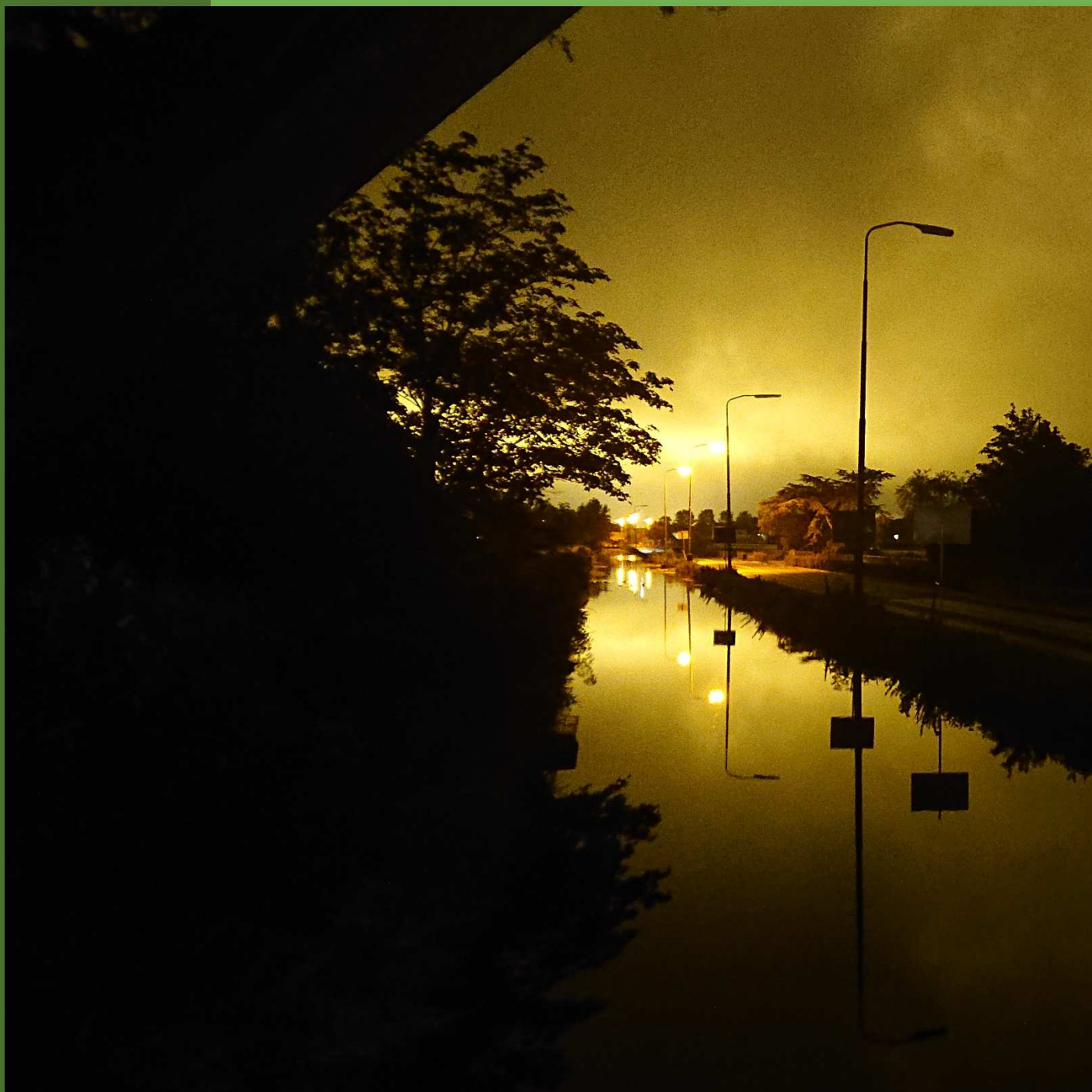
De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl